

Táňa Smolková

NA CESTĚ OD LILIE K RŮŽI

Skutečná pedagogika začíná tam, kde se učitel učí přinejmenším tolik jako dítě

MAITREA

*NA CESTĚ OD LILIE
K RŮŽI*

Na obálce: Prsten

Táňa Smolková

NA CESTĚ OD LILIE
K RŮŽI

aneb

*Skutečná pedagogika začíná tam,
kde se učitel učí přinejmenším tolik
jako dítě*

MAITREA

2008

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Smolková, Táňa

Na cestě od lilie k růži, aneb, Skutečná pedagogika začíná tam, kde se učitel učí přinejmenším tolik jako dítě / Táňa

Smolková. -- 1. vyd. -- Praha : Maitrea, 2008. -- 136 s.

ISBN 978-80-87249-02-4

37.03-053.2 * 27-47 * 39 * 502.1 * 316.472.4 * 159.923.5 * 371.4

- výchova dítěte
- křesťanská výchova
- zvyky a obyčeje
- člověk a příroda
- interpersonální vztahy
- rozvoj osobnosti
- waldorfská pedagogika
- populárně-naučné publikace

37 - Výchova a vzdělávání [22]

Táňa Smolková: Na cestě od lilie k růži

© Táňa Smolková 2008

Photographs © Vlasta Fišrová 2008

Published by MAITREA a.s. Praha 2008

ISBN 978-80-87249-02-4

OBSAH

Předmluva	9
Úvod	
O scholé	15
Výchova je především vztahem	23
O sebevýchově učitele	35
Zastavení první: Advent	45
Zastavení druhé: Od zimy k předjaří, od Vánoc k _ asopustu	53
Zastavení třetí: Velikonoční cesta světla.	65
Zastavení čtvrté: Letnice	75
Zastavení páté: Svatojánské ohně.	85
Zastavení šesté: Václavská rozvaha.	95
Zastavení sedmé: Martinova služba	109
Ještě jedno zastavení na závěr	119
Literatura	124

J. Locke:
„...člověk se formuje svou vlastní duchovní aktivitou...“

PŘEDMLUVA

Kniha, kterou jste právě vzali do ruky, je jednou z těch vzácných prací, jež se snaží trpělivě rozmotávat letité uzly a nánosy, vytvořené tak zvanou moderní výchovou, kterou staré tradice označují výstižněji jako ochočování... Zatímco staré domorodé kultury dávají přednost jakémusi (pro nás nepochopitelnému) postupnému přirozenému vrůstání dítěte do společenství (jak o tom svědčí třeba kniha Duše Indiána od Ohiyasha anebo Koncept kontinua od Jean Liedloffové), náš systém tvrdošíjně trvá na vychovávání jaksi zvenčí, lpí na vedení a ovlivňování dítěte. A protože mnozí z nás nestačili dospět, nevěsimli jsme si, že dětem pak vnucujeme svou vlastní dětinskost. Výsledky tohoto působení známe: napětí, spory, posuzování, hodnocení, známkování, napadání, obviňování, lhaní, vzájemné nepochopení a nedůvěra, hledání viníků, potřeba trestu. Takový je často svět naší výchovy.

Moudré domorodé kultury od pradávna vědí, že stejně tak, jako jsou v semínku rostliny obsaženy všechny informace a možnosti, potřebné k jejímu růstu, rozvoji a rozkvětu, tak i člověk v hlubině svého tajemného těla skrývá všechny potřebné informace ke svému přirozenému rozvoji. Domorodci věří, že člověk není méně schopný než květina. Proto jejich výchova nespočívá ve vnějším působení, tedy v omezování, ochočování, napravování a trestání, nýbrž ve vytváření příznivého láskyplného prostoru a vhodného prostředí pro samostatný rozvoj

bytosti. Prozíravý zahradník kypří půdu a dbá, aby rostlinka měla dostatek vláhy a slunce. Učí se trpělivým pozorováním. Netouží zasahovat přímo do průběhu růstu.

Rostlinná bytost přece ví, co má dělat. Umí to. Nekonečné pradávné kontinuum života je plné zkušeností a přirozených očekávání. Rostlina se spojuje kořenovým systémem se Zemí a míří k Slunci. Dosáhne rozkvětu a odevzdá své plody zase Zemi, aby mohly růst další rostliny. Kontinuum je zachováno.

Zakořenění a propojení se Zemí a cesta za Světlem jsou i cestou člověka. Tato cesta je Tajemstvím (jak o tom znamenitě píše Anick de Souzenelle ve své knize Symbolismus lidského těla). Každý člověk ji zahajuje vždy znovu a znovu sám, nikoli osamocen. Je k tomu vybaven celým kontinuem. Nepotřebuje únavný a vysušující přívál většinou zastaralých poznatků, provázený neustálým hodnocením a známkováním. Dítě netouží po prostředí plném napětí a obav. Tento systém ho na cestě k poznání spíše brzdí, odchyluje a umrtvuje. Dítě potřebuje lásku, vláhu a světlo. A řádně prokypřenou půdu. A čas. Neuspěchané přirozené prožívání času, jeho cyklů a rytů. Pak roste a rozvíjí se s radostí. Jeho zvědavost je nekonečná. Nebojí se dělat chyby, neboť za ně není peskováno ani zesměšňováno. Teprve pak se jimi může opravdu učit. Dítě se totiž ve vhodném prostředí v pravý čas spontánně naučí k našemu překvapení vše potřebné samo. Každé svým tempem a ve svém sledu zkušeností, které nemusejí vůbec odpovídat netrpělivým zprůměrovaným nárokům snaživých vychovatelů. Náš výchovný systém, založený na strachu

a zastrašování, je v tomto smyslu svazující a omezující jak pro děti, tak pro vychovatele.

Systém lze jistě měnit velice ztuhá, ale každý z nás může v tomto odumírajícím systému začít osobně, sám u sebe. V tom nám nikdo nemůže zabránit.

Milé čtenářky a milí čtenáři, ještě než otevřete tuto knihu, otevřete, prosím, svá srdce. A pak začněte číst.

Jaroslav Dušek